



## Innhold

Ønsker årvåkne innkjøpere  
Side 2

Statkraft oppdaga ulovleg  
samarbeid  
Side 3

Nye regler for offentlige  
anskaffelser  
Side 4

Fullt trykk på etterforskning  
Side 5

Stykkprisbetaling og valgfrihet  
kan gi kortere ventetid og bedre  
kvalitet  
Side 6

Flere små slipper meldeplikt  
Side 7

31 millionar i Skattefunn-  
kompensasjon  
Side 8

Falck klager på forbud mot  
å kjøpe Viking  
Side 10

## Konkurransetilsynet har landa i Bergen

**Tre og eit halvt år etter at Stortinget vedtok flytting av åtte statlege tilsyn, er Konkurransetilsynet vel etablert i Vestlandets hovudstad. – Oppbygginga av kontoret i Bergen har gått som planlagt, seier konkurransedirektør Knut Eggum Johansen.**

Flyttinga vestover starta våren 2004, då ei handfull medarbeidarar etablerte seg i mellombels lokale i Bergen. Lokala i Telegrafbygningen vart offisielt opna 1. juni same år. Sidan den gong har Konkurransetilsynet rekruttert ei rekkje nye medarbeidarar, og fleire har flytta frå Oslo. Ved årsskiftet vil mellom 80 og 90 tilsette ha sin arbeidsstad i Telegrafbygningen.

Konkurransedirektøren er særst nøgd med at tilsynet framstår som ein attraktiv arbeidsplass i Bergen.

– I snitt har vi hatt 80 søkjarar på kvar av stillingane vi har lyst ut her. På det meste hadde vi 340 søkjarar på ei stilling, fortel han.

13 tilsette har så langt flytta med frå Oslo. Ytterlegare 10 har skrive under ei

avtale om flytting, men vil av ulike grunner ha Oslo som mellombels tenestestad inn i 2007. To tilsette har underteikna ei avtale som inneber pendling i inntil to år.

– Etter 1. januar 2007 vil ingen tilsette ha Oslo som fast tenestestad, men nokre få er rekna som kritisk kompetanse, og dei ynskjer vi å behalde så lenge som råd. Desse vil ha arbeidsstad i Oslo i ei tid framover, forklarar Eggum Johansen.

Så langt har ingen tilsette gått ut i arbeidsløyse som følgje av flyttinga.

Frå 1. september 2006 er heile leinga av Konkurransetilsynet plassert mellom dei sju fjell, og dei få tilsette som er igjen i Oslo rapporterar no til linjeleiarar i Bergen. Den siste marknadsavdelinga i Oslo er avvikla, og ansvarsområda er fordelt på dei to avdelingane i Bergen.



## ■ Ønsker årvåkne innkjøpere

– Aktive og profesjonelle innkjøpere er en forutsetning for effektiv konkurranse, sier etterforskningsleder Jakob Aars i Konkurransetilsynet. Han ønsker et tettere samarbeid med store innkjøpere for å forebygge og avdekke brudd på konkurranse-loven.

Det offentlige kjøper varer og tjenester for over 200 milliarder kroner i året. For å sikre at vi får mest mulig igjen for fellesskapets penger, skal anskaffelsene være basert på konkurranse. Kartellvirksomhet – det vil si forskjellige former for prissamarbeid, anbuds-samarbeid og markedsdeling – skader konkurransen og kan koste fellesskapet dyrt.

### Kostbart samarbeid

– Internasjonale studier viser at prisene kan øke med 10 til 30 prosent ved kartellvirksomhet. I de verste tilfellene kan prisene øke med 50 prosent, forteller Aars. I et innlegg på Bygg- og anleggsdagene 2006, i regi av Offentlig Handel og Forum for offentlige anskaffelser, rådet han innkjøperne til å være uforutsigbare i sin søken etter det beste tilbudet.

– Gå gjerne over kommune-, fylkes- eller landegrensen for å innhente priser. Gi anbudsdocumentene et bredt tilsnitt, slik at de ikke favoriserer noen få utvalgte. Hils nye aktører og inntrengere i markedet velkommen. Signaliser klart og tydelig at kartellvirksomhet ikke tolereres – det kan ha en avskrek-kende effekt i markedet.



– Vær uforutsigbare, oppfordret etterforskningsleder Jakob Aars i sitt innlegg til offentlige innkjøpere under Bygg- og anleggsdagene 2006.

– Det er hevdet at Norge er spesielt utsatt for kartellvirksomhet på grunn av den langstrakte geografien og få store aktører i de enkelte bransjene. Oversiktlige markeder kan gi små og oversiktlige nettverk blant tilbyderne. Flere av sakene Konkurransetilsynet har avdekket viser at samarbeidet oppstår og organiseres på arenaer der tilbyderne opptrer sammen: i bransjeforeninger, laug og på anbudsbeferinger, forklarer Aars.

### Strengere straffer

Konkurransetilsynet har de siste 20 årene anmeldt 45 saker om kartellvirksomhet til påtalemyndigheten. Til sammen er det ilagt bøter og forelegg samt inndratt beløp for over 125 millioner

### Tips Konkurransetilsynet om ulovlig samarbeid

Dersom du har mistanke om at det foregår ulovlig samarbeid innen din bransje, ta kontakt med Konkurransetilsynet på telefon 55 59 75 00 eller send inn et tips fra hjemmesiden: [www.konkurransetilsynet.no](http://www.konkurransetilsynet.no).

kroner. Den nye konkurranse-loven som kom i 2004, legger opp til et vesentlig høyere bøtenivå enn tidligere, i tråd med praksisen i EU. Grove brudd på konkurranse-loven kan straffes med fengsel i inntil seks år.

## redaksjon

Nr. 5/2006

KonkurransaNytt utgis av Konkurransetilsynet. Abonnement er gratis.

Ansvarlig redaktør:  
Astrid Tomassen

Redaktør:  
Andreas Kjeldsberg Pihl

Redaksjon:  
Hildegunn Sæthre  
Knut Wettermark

Redaksjonen ble avsluttet  
1. desember 2006

Abonnement kan bestilles hos  
Konkurransetilsynet  
Postboks 439 Sentrum  
5805 BERGEN

Telefon: 55 59 75 00  
Telefaks: 55 59 75 99

[post@konkurransetilsynet.no](mailto:post@konkurransetilsynet.no)  
[www.konkurransetilsynet.no](http://www.konkurransetilsynet.no)

## Symptomer på kartellvirksomhet

- Få nyetableringer, lite konkurransestrykk utenfra over tid.
- Få og samme tilbydere over tid og ved anbudsprosesser.
- Tilnærmet likt oppbygde anbud/tilbud. Useriøse bud, forventete foretak leverer ikke bud, møter ikke opp på befarung, osv.
- Mønstre på markedsdeling: budrotasjon, kvotedeling, områdedeling, rotasjon på underentrepriser m.m.
- Markeder med få og homogene produkter er mer utsatt.
- Markeder med innsatsfaktorer som er falt vesentlig i pris – ingen foretak går ned i pris.
- En outsider kommer inn i et marked – plutselig og samtidig fall i pris blant etablerte aktører.

## Skjerpet regelverk

Fra nyttår skjerpes regelverket for offentlige anskaffelser. De nye reglene krever at oppdragsgiver avviser leverandører som er dømt for visse straffbare forhold. Dermed kan korrupsjon få større økonomiske konsekvenser for dem som blir dømt.

Les mer om endringene på side 4.

– Hittil er det ikke gitt fengselsstraff i Norge, men det er grunn til å tro at dette vil bli vurdert i fremtidige saker. Grov kartellvirksomhet kan ha så store skadevirkninger for samfunnet at det må reageres på en måte som også har en klar preventiv effekt, understreker Aars.

### Trenger tips

Konkurransemyndighetenes arbeid med å avdekke karteller er velkjent blant markedsaktørene. Dette har bidratt til at kartellene er blitt mer sofistikerte og vanskeligere å avdekke enn tidligere.

– De fleste gode tipsene om kartell-

virksomhet kommer fra innsidere, det vil si fra ansatte i de involverte selskaperne eller fra spesielt årvåkne innkjøpere. Vi trenger innkjøpere som er profesjonelle, pågående, kjenner markedet godt og har antennene langt ute, sier Aars.

## Statkraft oppdaga ulovleg samarbeid

**Selskapa Uniprotect AS og Pro-Corr AS, samt tre sentrale personar i desse selskapa, har nyleg vedteke førelegg frå Økokrim for brot på konkurranse- lova. Konkurransetilsynet melde selskapa til Økokrim i februar 2005, etter at Statkraft hadde oppdaga og varsla om det ulovlege prissamarbeidet.**

Førelegga var på 250 000 kroner til kvart av selskapa. I tillegg fekk tre sentrale personar i selskapa førelegg på høvesvis 30 000 og 20 000 kroner kvar.

Samarbeidet vart oppdaga i samband med at Statkraft i 2003 inviterte fire leverandørar til å gje tilbud på vedlikehald av rørgatene til eit vasskraftanlegg. Statkraft mottok tilbud frå Uniprotect, Pro-Corr og eit tredje selskap. Då dei opna tilboda, oppdaga Statkraft at Uniprotect i sitt tilbud ved ei misforståing også hadde lagt ved delar av tilbudet frå konkurrenten Pro-Corr.

– Konkurransetilsynet vart raskt kopla inn i saka, og den etterfølgjande bevis- sikringa og etterforskinga avdekkja fleire liknande tilfelle av samarbeid, fortel etterforskingssleiar Jakob Aars.

Selskapa, som høyrer heime i høvesvis Hordaland og Buskerud, utfører spesialisert vedlikehaldsarbeid på mellom anna rørgater, trykksjakter, bruer, kraner og tankar. Det er berre nokre få aktuelle tilbydarar på marknaden, og i dei fleste tilfella står det offentlege som oppdragsgjevar.

– Konkurransetilsynet ser alvorleg på samarbeid om anbod og/eller tilbud der det er tale om eit særleg tillitsforhold mellom partane om at det nettopp ikkje skal være nokon ureieleg kontakt mellom tilbydarane, understrekar Aars.

– I dette tilfellet hadde selskapa gjennom direkte kontakt oppnådd ei felles forståing om korleis dei skulle opptre. Når det er tale om svært få aktørar som er aktuelle for oppdraget, er det sjølvsagt spesielt skadeleg.

Etterforskingssleiareren rosar Statkraft for at dei raskt identifiserte samarbeidet og varsla Konkurransetilsynet.

– Statkraft sin resolute opptreden bidrog sterkt til å avdekke eit samarbeid i ein tidleg fase og gir utvitydige signal om nulltoleranse overfor slikt samarbeid.

### notis

#### Grip ikkje inn mot VG-listene

Konkurransetilsynet har avslått ei oppmoding frå C+C Records om å gripe inn mot verksemda til Grammofonplategrossistenes Forening (GGF), som forvalter VG-listene.

Etter tilsynet si vurdering er det lite truleg grunnlag for å konkludere med at GGF har misbrukt ei dominerande stilling i samband med utarbeidinga og forvaltninga av regelverket for VG-listene.

## ■ Nye regler for offentlige anskaffelser

**Reglene for offentlige anskaffelser endres fra 1. januar 2007. Intensjonen med endringene er blant annet at det nye regelverket skal være enklere å forholde seg til.**

I tillegg vil det nye regelverket gi oppdragsgiverne flere nye prosedyreformer for gjennomføringen av anskaffelsene. Regelverket blir dermed mer fleksibelt. Noen av endringene er nødvendige av hensyn til EØS-avtalen.

Et annet viktig formål med endringene er å bidra til at reglene i større grad overholdes. Blant annet har Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) nå fått muligheten til å ilegge gebyr ved brudd på kunngjøringsreglene. Regelverket er også på en del områder skjerpet, noe som kan ha en avskrekkende effekt og bidra til at leverandører opererer innenfor regelverket.

Kunngjøringsgrensen for offentlige anskaffelser er fortsatt 500 000 kroner.

### De viktigste endringene

- Den nye forskriften har en ny struktur:
- Del I gjelder alle innkjøp.
- Del II gjelder anskaffelser som er under EØS/WTO-terskelverdier.
- Del III gjelder anskaffelser som er over EØS/WTO-terskelverdier.

- Det nye regelverket gir flere muligheter for hvordan anskaffelsen kan foregå. Dagens regelverk har i hovedsak to anskaffelsesprosedyrer, anbuds konkurranse og konkurranse med forhandling, mens det nye regelverket i tillegg innfører konkurransepreget dialog, dynamisk innkjøpsordning og elektronisk auksjon.
- For anskaffelser over 100 000 kroner innføres det nå protokollplikt for oppdragsgiverne. I tillegg skal alle leverandører som innleverer tilbud fremlegge skatteattest, og den valgte leverandør skal inngi HMS-erklæring.
- Oppdragsgivere skal ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser. Dette må oppdragsgiverne ha i bakhodet når de planlegger anskaffelsen, utformer konkurransegrunnlag og kontrakt og når de velger leverandør.
- Ved reduksjonen av antall deltakere i en konkurranse med forhandlinger er det nå tildelingskriteriene som skal anvendes, ikke kvalifikasjonskriteriene som i dagens regelverk.
- For anskaffelser over terskelverdien innfører det nye regelverket en plikt for oppdragsgiverne til å vekte tildelingskriteriene, med mindre dette av påviselige grunner ikke er mulig. I så fall skal kriteriene prioriteres. Under terskelverdien skal oppdragsgiverne vekte eller prioritere kriteriene, der-

som vekten eller prioriteten er bestemt på forhånd. I dagens regelverk er det kun plikt til å prioritere kriteriene om mulig.

- Med det nye regelverket er oppdragsgivere *pålagt* å avvise leverandører som er rettskraftig dømt for korrupsjon og en del andre straffbare forhold, med mindre allmenne hensyn gjør det nødvendig å inngå kontrakt med leverandøren. Dette er en endring fra dagens regelverk, som sier at man i stor grad *kan* avvise leverandører som tidligere er dømt for straffbare forhold.
- KOFA kan ilegge et gebyr på inntil 15 prosent av kontraktssummen dersom oppdragsgiverne ikke har kunngjort en anskaffelse som skulle vært kunngjort.
- Rammeavtaler reguleres i den nye forskriften. Slike avtaler er ikke regulert i dagens forskrifter.
- En fullstendig oversikt over det nye regelverket finner du på hjemmesidene til Fornyings- og administrasjonsdepartementet ([fad.dep.no](http://fad.dep.no)) og KOFA ([www.kofa.no](http://www.kofa.no)).

## ■ Ny sekretariatsleiar i KOFA

Henrik Magnus Lande er tilsett i eit eittårig vikariat som sekretariatsleiar i Klagenemnda for offentlege anskaffingar (KOFA).

Lande kjem frå stillinga som advokat i advokatfirmaet DLA Nordic DA i Bergen. Han har også arbeidd som dommarfullmektig i Nordhordland tingrett. I Advokatfirmaet Harris arbeide han som advokatfullmektig og advokat. Lande er utdanna cand.jur. frå Universitetet i Bergen.



Henrik Magnus Lande

### notis

#### Vurderer nytt bonusforbud

Konkurransetilsynets forbud mot bonuspoeng på innenlands flyreiser gjelder frem til 1. august 2007. Forbudet antas å ha hatt stor betydning for konkurransen innen norsk luffart etter at det ble innført i 2002.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har bedt Konkurransetilsynet vurdere konsekvensene av at vedtaket løper ut, og om det er nødvendig med nye tiltak for å opprettholde og styrke konkurransen.

## ■ Fullt trykk på etterforskning

**Konkurransetilsynet satser hardere på bekjempelse av konkurransekriminalitet. En ny etterforskningsenhet skal arbeide systematisk og målrettet for å avsløre brudd på konkurranse-loven.**

– Ulovlige karteller utgjør en alvorlig trussel mot velfungerende markeder, sier avdelingsdirektør Jostein Skaar i Konkurransetilsynet. Kartellvirksomhet omfatter samarbeid om priser, markedsdeling eller anbud.

– Slikt samarbeid gagnar samarbeidspartnerne på bekostning av forbrukerne, det offentlige og andre bedrifter, for eksempel ved at de må betale høyere priser enn de ellers ville gjort.

### **Krevende arbeid**

Bekjempelse av karteller har høyeste prioritet i Konkurransetilsynet. Sakene kan være meget arbeidskrevende, både når det gjelder selve etterforskningen og den juridiske oppfølgingen.

Etterforskningsvirksomheten i Konkurransetilsynet er fra høsten 2006 organisert i en egen enhet knyttet til Markedsavdeling I. Stillingen som etterforskningsleder har vært utlyst med søknadsfrist i slutten av november. Inntil videre fungerer Jakob Aars i stillingen.

Etterforskningsenheten skal arbeide systematisk med å innhente og følge opp tips om ulovlig samarbeid som skader konkurransen. Dersom de innledende undersøkelsene viser at det er grunn til å gå videre med en sak, vil det bli satt sammen grupper på tvers av organisasjonen som kan delta i den videre etterforskningen. Dette kan blant annet innebære bevissikringer og forklaringsopptak.

– Slik vil også saksbehandlere som ikke arbeider med etterforskning til daglig, opparbeide seg kompetanse på dette viktige feltet, påpeker Skaar.

### **Samarbeid med Økokrim**

Forholdet til påtalemyndigheten er av stor betydning. Konkurransetilsynet har



Jostein Skaar

et nært samarbeid med Økokrim gjennom regelmessige kontaktmøter og bistand i anmeldte saker.

Elektroniske spor får stadig større betydning i saker om økonomisk kriminalitet, og Konkurransetilsynet skal ha det utstyr og den kompetansen som kreves for å finne, vurdere og sikre slikt materiale på en effektiv måte. Tilsynet vil også samarbeide med Økokrim om etterforskning av elektroniske spor.

## ■ Anmeldt for forsøk på ulovlig samarbeid

Konkurransetilsynet gjennomførte i oktober 2004 bevissikring mot selskaper som er leverandører til olje- og gassindustrien. Ett av selskapene er nå anmeldt for forsøk på anbudssamarbeid.

Selskapet leverer blant annet tjenester innen isolering, innredning og overflatebehandling på borerigger og skip. Etter Konkurransetilsynets oppfatning har selskapet forsøkt å etablere et ulovlig samarbeid med en konkurrent i

forbindelse med en anbudskonkurranse.

Konkurransetilsynet har derfor anmeldt forholdet til Økokrim.

## ■ Milliardbøter til priskartell

Europakommisjonen har gitt fem grupper av selskap bøter på til saman 519 euro – om lag 4,3 milliardar kroner – for ulovleg samarbeid. Datterselskap til Eni, Bayer, Shell, Dow, Unipetrol og Trade-Stomil møttest ei rekkje gonger for å diskutere prisar og utveksle informasjon om kundar og leveransar. Selskapa produserer og sel syntetisk

gummi som mellom anna vert brukt i bildekk.

Ifølgje kommisjonen gjekk det ulovlege samarbeidet føre seg i alle fall frå 1996 og fram til 2002, då Bayer varsla kommisjonen om kartellet. Bayer fekk den nest høgaste bota, men slepp å betale fordi dei var dei første som la

korta på bordet. Også Dow fekk redusert bota si fordi dei samarbeidde med kommisjonen om å avdekke kartellet.

Eni og Shell fekk derimot sett opp sine bøter fordi dei også tidlegare er tekne for kartellverksemd.

## ■ Stykkprisbetaling og valgfrihet kan gi kortere ventetid og bedre kvalitet



En ny rapport drøfter om konkurranse i sykehussektoren er ønskelig, hvordan konkurranse kan oppnås og hvilke effekter det har. (Illustrasjonsfoto: Ullevål Universitetssykehus)

### **Ventetiden kan bli kortere og kvaliteten bedre dersom sykehus i et offentlig helsesystem konkurrerer om pasientene. To viktige forutsetninger for dette er at pasientene kan velge hvor de vil behandles, og at stykkprisbetalingen er tilstrekkelig høy.**

Dette kommer fram i rapporten *Konkurranse i spesialisthelsetjenesten?*, som Samfunns- og næringslivsforskning (SNF) har laget på oppdrag fra Konkurransetilsynet.

I februar 2005 ga daværende Moderniseringsdepartementet Konkurransetilsynet i oppdrag å få utredet konkurranse spørsmål knyttet til spesialisthelsetjenesten. Oppdraget ble tildelt SNF i oktober 2005, og slutt rapporten fra SNF foreligger nå.

Formålet med rapporten er å belyse om konkurranse i sykehussektoren er ønskelig, hvordan konkurranse kan oppnås og hvilke effekter det har. Konklusjonene er basert på både teoretiske analyser av konkurranse mellom

sykehus i et offentlig helsesystem, gjennomgang av empiriske studier av sammenhengene mellom valgmuligheter, kvalitet og ventetid, og egne empiriske analyser av sammenheng mellom konkurranse og ventetid under norske forhold. Konkurranse innen helseregionene i Norge er også diskutert.

Et sentralt resultat i rapporten er at stykkprisfinansiering og fritt sykehusvalg er nødvendige betingelser for at sykehus skal ha insentiver til å konkurrere innenfor et offentlig helsesystem som det norske. I tillegg må stykkprisen være tilstrekkelig høy for at sykehusene skal ønske å konkurrere om pasienter. Det er også viktig at stykkprisen ikke endres for mye over tid. Når disse betingelsene er tilfredsstillt,

indikerer de teoretiske undersøkelsene at konkurranse er gunstig både i forhold til ventetid og kvalitet. Empiriske undersøkelser basert på norske data bekrefter at økt konkurranse gir kortere ventetider. Det er imidlertid ikke funnet belegg for at konkurranse fra private aktører gir noen positiv effekt sammenliknet med konkurranse mellom kun offentlige aktører. Det er ikke foretatt egne norske empiriske undersøkelser når det gjelder kvalitet, og utenlandske empiriske studier er tvetydige når det gjelder sammenheng mellom konkurranse og kvalitet.

I rapporten drøftes også konkurranse innenfor den enkelte helseregion. Her spiller blant annet rammebetingelsene for private tilbydere en vesentlig rolle. Ett alternativ – som benyttes i dag – er at de regionale helseforetakene lar private institusjoner konkurrere seg imellom om de helsetjenestene de offentlige helseforetakene ikke har kapasitet til, eller ønsker, å produsere selv. Gitt

et slikt utgangspunkt kan dagens organisering, der de regionale helseforetakene både er bestiller og utfører, fungere. Et annet alternativ er at man ønsker at de offentlige sykehusene skal eksponeres for anbuds konkurranse der også private sykehus deltar. I så fall mener forfatterne at de regionale helseforetakenes dobbeltrolle er problematisk.

I rapporten er det pekt spesielt på det uheldige i skiftende rammebetingelser, som over forholdsvis kort tid svinger mellom å gi signaler om økt bruk av private aktører og å redusere bruken av private institusjoner. Dette kan påvirke

private aktørers vilje til å etablere seg i dette markedet.

Forfatterne peker også på et annet område av spesialisthelsetjenesten som framstår som spesielt problematisk. Enkelte spesialister har i dag langvarige avtaler med helseforetakene, og tildeling av nye avtaler er i hovedsak basert på ansiennitetsprinsippet. I et konkurranseperspektiv skaper dette en rekke problemer. SNF-rapporten foreslår at det åpnes for økt konkurranse om avtalene og at disse gjøres tidsbegrenset.

– Rapporten gir en oversikt over hvor-

dan konkurranse mellom sykehus kan virke under ulike betingelser. Eksisterende litteratur, som i stor grad er basert på forholdene i andre land, er koblet til norske data, slik at vi får ny innsikt som er direkte relevant for norske forhold. Dette er nyttig i arbeidet for å fremme effektiv ressursbruk på dette området, sier Magnus Gabrielsen, seksjonsleder i Konkurransetilsynet med ansvar for helsesektoren.

Rapporten *Konkurranse i spesialisthelsetjenesten?* kan bestilles ved å kontakte SNF på telefon 55 95 95 00. En elektronisk versjon er tilgjengelig på [www.konkurransetilsynet.no](http://www.konkurransetilsynet.no).

## ■ Flere små slipper meldeplikt

**Fra 1. januar 2007 endres reglene for melding av fusjoner og oppkjøp slik at flere unntas fra meldeplikten. Dette vil føre til en betydelig ressursbesparelse, samtidig som formålet med meldeplikten overholdes.**

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har endret forskriften om melding av foretakssammenslutninger slik at den bare skal gjelde når de involverte foretakene har en samlet årlig omsetning i Norge på minst 50 millioner kroner. Meldeplikten gjelder ikke hvis bare ett av foretakene omsetter for mer enn 20 millioner kroner årlig.

Etter det nåværende regelverket er de tilsvarende terskelverdier henholdsvis 20 og 5 millioner kroner.

Hensikten med endringen er at både de næringsdrivende og Konkurransetilsynet skal spare tid og kostnader på unødvendig arbeid. Tilsynet foretok i fjor en evaluering av ordningen og fant blant annet at 97 prosent av meldingssakene ble lagt bort uten videre behandling, fordi de ikke hadde alvorlige konkurransemessige konsekvenser.

Etter Konkurransetilsynets oppfatning vil høyere meldepliktsgrenser

kunne gjøre kontrollen med fusjoner og oppkjøp mer effektiv.

Konkurransetilsynet vil nå forberede overgangen til de nye bestemmelsene ved blant annet å endre meldepliktskjemaene og retningslinjene for meldeplikt før nyttår.



Foto: Ole Musken

## ■ 31 millionar i Skattefunn-kompensasjon

**Konkurransetilsynet har no handsama alle søknadene om Skattefunn-kompensasjon for åra 2002, 2003 og 2004, og har sett i verk utbetaling av over 31 millionar kroner til meir enn 300 søkjarar. Konkurransedirektør Knut Eggum Johansen er glad for å vere i mål med prosjektet.**

– Arbeidet med kompensasjonsordninga har vore utfordrande. Dei samla krava frå vel 360 søkjarar gjekk langt utover den opphavlege budsjettramma, fortel Eggum Johansen.

Søkjarane fall i to kategoriar: dei som hadde sett fram krav om skattefrådrag for den ulønte arbeidsinnsatsen i sjølvmeldinga utan å få frådrag, og dei som ikkje hadde sett fram slike krav. For den første gruppa blei søknadene avgjorde før sommaren. Det blei gjort vedtak om utbetaling i 49 saker, og den samla kompensasjonen til denne gruppa var om lag 6 millionar kroner.

I den andre kategorien – dei som ikkje hadde sett fram krav i sjølvmeldinga – kom det inn om lag 300 søknader. Dette var langt fleire enn forventa, og Konkurransetilsynet kunne ikkje fatte vedtak om kompensasjon til søkjarar i denne gruppa før den endelege budsjettramma var klar.

Løyvinga frå Fornyings- og administrasjonsdepartementet vart stadfesta 18. oktober, og 27. oktober sende Konkurransetilsynet ut 257

### Fakta om Skattefunn

Formålet med Skattefunn-ordninga er å auke forskings- og utviklingsinnsatsen i næringslivet. Ordninga gir delvis skattefrådrag for kostnader til forskings- og utviklingsprosjekt etter nærmare fastsette reglar. Skattefunn vert administrert av Noregs forskingsråd i samarbeid med Innovasjon Noreg.

Les meir om Skattefunn på [www.skattefunn.no](http://www.skattefunn.no).



– Vi fekk inn langt fleire søknader enn forventa, fortel konkurransedirektør Knut Eggum Johansen.

vedtak til søkjarar i denne kategorien. Den samla kompensasjonen til denne gruppa er på over 25 millionar kroner.

– Skattefunn-sekretariatet har gjort ein framifrå jobb med å handsame alle desse søknadene. Vi er glade for at vi no er kome i mål med dette prosjektet på ein god måte, seier konkurransedirektøren.

Klagefristen på tre veker er no ute, og søkjarar som ikkje har klaga på vedtaka, har fått utbetalt kompensasjonen. For dei som har levert klage, vil ein eventuell kompensasjon bli utbetalt når den endelege handsaminga av klaga er avslutta.

### Fakta om kompensasjonsordninga

Kompensasjonsordninga for ulønt arbeidsinnsats er eit avgrensa prosjekt som gjeld tidlegare godkjende Skattefunn-prosjekt for åra 2002, 2003 og 2004, der ulønt eigeninnsats ikkje har vore inkludert i frådragsretten. Stortinget vedtok kompensasjonsordninga i juni 2005. Det rettslege grunnlaget for kompensasjonsordninga er føresegn av 7. februar 2006 om kompensasjon for ulønt arbeidsinnsats i Skattefunn-godkjende forskings- og utviklingsprosjekt for inntektsåra 2002, 2003 og 2004.

Fristen for å søkje kompensasjon gjekk ut 7. april 2006.

### Kva skjer vidare?

Stortinget vedtok også å innføre ei tilskotsordning for ulønt arbeidsinnsats i Skattefunn-prosjekt som har godkjenning for 2005. Ei slik ordning må godkjennast av EFTAs overvaksingsorgan ESA. Dersom ordninga blir ein realitet, vil ho bli administrert av Noregs forskingsråd som del av den ordinære Skattefunn-ordninga.

Det er førebels ikkje løyva pengar til denne ordninga etter 2005.

Sjå [www.skattefunn.no](http://www.skattefunn.no) for meir informasjon.

## ■ Tilsett som juridisk direktør

**Jon Ola Sørensen er tilsett som juridisk direktør i Konkurransetilsynet frå 14. november. Han har fungert i stillinga sidan midten av juni.**

Sørensen har vore assisterande juridisk direktør frå mai 2004. Han kom til Konkurransetilsynet som juridisk seniorrådgevar i oktober 2003. Før det var han advokatfullmektig og fast advokat hos Advokatfirmaet Wikborg, Rein & Co.

Tidlegare har Sørensen jobba hos Advokatfirmaet Gundersen & Co og som dommarfullmektig ved Valdres



Jonn Ola Sørensen

sorenskrivarembete. Han vart cand.jur. ved Universitetet i Bergen i 1996.

## ■ Ny kommunikasjonsdirektør

**Astrid Tomassen er tilsett som kommunikasjonsdirektør i Konkurransetilsynet. Ho tiltredde stillinga 1. november.**

Tomassen kjem frå jobben som kommunikasjonsrådgjevar i eige føretak, Balder Kommunikasjon. Ho har tidlegare arbeidd som informasjonsrådgjevar i Wikos kommunikasjon. Tomassen har òg arbeidd i NRK som journalist og vaktsejef i 11 år. Ho er utdanna journalist og har i tillegg ein cand.mag.-grad.



Astrid Tomassen

## ■ Skal vurdere Finn Eiendom på nytt

**Konkurransetilsynet skal foreta en ny vurdering av Finn Eiendoms praksis med at bare eiendomsmeglere kan legge ut annonser på Finn.no.**

Konkurransetilsynet avslo 12. mai 2006 en anmodning fra Den norske Boligbørs AS om å gripe inn mot Finn Eiendom. Tilsynet fant på dette tidspunkt ikke tilstrekkelige holdepunkter for at det forelå et samarbeid mellom

Finn Eiendom og eiendomsmeglerne i strid med konkurranseloven.

Etter at Konkurransetilsynet fattet sin beslutning, har Finn Eiendom kommet med uttalelser til pressen som kan reise spørsmål om forholdet mellom Finn Eiendom og eiendomsmeglerne på dette punkt. Fornyings- og administrasjonsdepartementet har derfor bedt Konkurransetilsynet vurdere saken på nytt.

### Fagartikler i internasjonale tidsskrifter

*Flere av Konkurransetilsynets ansatte har i det siste publisert artikler i internasjonale tidsskrifter og har på den måten bidratt til den faglige debatten om konkurransepolitikken.*

### Effekten av egne merker

Tommy Staahl Gabrielsen ved Universitetet i Bergen og sjeføkonom Lars Sørsgard i Konkurransetilsynet har i en artikkel i European Economic Review drøftet mulige effekter av introduksjon av egne merker (private labels), det vil si merker som eies av detaljistene og ikke produsentene. De viser at introduksjonen av et eget merke kan føre til høyere pris på de merkene som eies av produsentene (ofte kalt nasjonale merker). Dette kan føre til at forbrukerne såvel som samfunnet samlet sett kommer dårligere ut.

### Fusjoner og oppkjøp i et vannkraftsystem

Avdelingsdirektør Jostein Skaar og sjeføkonom Lars Sørsgard drøfter i en artikkel i Scandinavian Journal of Economics fusjonspolitikken i et elektrisitetssystem som er basert på vannkraft, slik vi har i Norge. Det særegne ved et slikt system er at vann kan lagres i magasiner, og følgelig at en produsent må fordele sitt salg mellom ulike perioder (for eksempel mellom sommer og vinter). Forfatterne viser at de særegne forholdene i denne type marked har stor betydning for de mulige virkningene av en fusjon eller et oppkjøp. Det blir blant annet vist at selve lokaliseringen av produksjonen for dem som eventuelt fusjonerer bør tillegges stor vekt.

### Hvordan teste for misbruk av dominans?

Seniorrådgiver Kenneth Fjell og sjeføkonom Lars Sørsgard har i en artikkel i European Competition Journal drøftet fordeler og ulemper ved ulike former for tester for misbruk av dominans. Drøftingen tar utgangspunkt i et diskusjonspapir fra Europakommisjonen vedrørende artikkel 82 (tilsvarende konkurranselovens § 11), som blant annet drøfter ulike former for pris-kostnadstester. Det argumenteres for at det kan være fornuftig å tone ned bruken av pris-kostnadstester og fokusere mer på hvorvidt forbrukerne er skadelidende.

## ■ Falck klager på forbud mot å kjøpe Viking

**Konkurransetilsynet vedtok i slutten av september å forby Falck Danmark A/S' oppkjøp av Viking Redningstjeneste AS. Falck har klaget vedtaket inn for Fornyings- og administrasjonsdepartementet.**

Konkurransetilsynet har vurdert klagen, men ikke funnet grunn til å oppheve eller endre vedtaket. Klagen er derfor oversendt departementet for videre behandling.

Tilsynets begrunnelse for å forby oppkjøpet var at det ville føre til en betydelig svekket konkurranse i markedene for salg og formidling av bilbergings-tjenester.

Dersom oppkjøpet gjennomføres, vil Falck/Viking få en svært stor markedsandel i bedriftsmarkedet, mens NAF fortsatt vil være den største aktøren i abonnementsmarkedet. Etter Konkurransetilsynets vurdering vil dette legge forholdene til rette for en samordnet opptreden mellom Falck/Viking og NAF. Selskapene kan se det som mer fordelaktig å opptre i stilltiende samforstand enn å konkurrere seg imellom.

En slik stilltiende samforstand vil i hovedsak gå ut på at NAF får beholde sin sterke posisjon i abonnementsmarkedet, mens Falck/Viking ikke vil møte konkurranse fra NAF i bedriftsmarkedet. Samtidig er det vanskelig for potensielle konkurrenter å etablere seg.

Konkurransetilsynet kom frem til at den svekkede konkurransen vil gi et samfunnsøkonomisk tap som overstiger de samfunnsøkonomiske gevinstene ved en sammenslåing. Tilsynet la også vekt på at forbrukerne trolig vil oppleve høyere priser uten at kvaliteten blir bedre.

Før vedtaket ble fattet, kom Falck med forslag til tiltak for å redusere de negative virkningene av oppkjøpet. Konkurransetilsynet konkluderte med at de foreslåtte tiltakene ikke ville bøte på de problemene oppkjøpet medfører.

Fornyings- og administrasjonsdepartementet har frist til midten av januar med å treffe vedtak i klagesaken.

## ■ Grip ikkje inn mot bussfusjon

**Konkurransetilsynet grip ikkje inn mot fusjonen mellom HSD og Gaia. Tilsynet finn likevel grunn til å peike på moglege konkurranseproblem som er avdekt i samband med sakshandsaminga.**

Konkurransetilsynet har vurdert fusjonen mellom Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap ASA (HSD) og Gaia Trafikk AS (Gaia). Etter ei samla vurdering har tilsynet kome til at det ikkje er grunnlag for å gripe inn mot fusjonen.

Konkurransetilsynet vil likevel peike på moglege problem knytt til ei eventuell framtidig konkurranseutsetjing av lokalbusstrafikken i Bergen. Ein føresetnad for effektive anbudsrundar er at alle tilbydarar har tilgang til den nødvendige infrastrukturen – for eksempel busstasjonar og oppstillingsplassar – på like vilkår. Som reguleringsstyresmakter og innkjøparar har kommunen og fylket eit ansvar for å sikre tilgangen til den nødvendige infrastrukturen på ein formålstenleg måte.



HSD og Gaia får fusjonere.

## Vedtak

V2006-525 / 28.11.2006

**Synsam Invest AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-521 / 1.11.2006

**Odin ASA – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-520 / 1.11.2006

**Gravdal Bygg AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-519 / 1.11.2006

**Nysel 1 AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-518 / 1.11.2006

**Tess Øst AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-517 / 1.11.2006

**Tess AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-507 / 1.11.2006

**Proffice AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-506 / 6.10.2006

**Pan Fish ASA – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-505 / 6.10.2006

**Warehouse Holding AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-504 / 6.10.2006

**Eiendomsmegler Vest AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-503 / 6.10.2006

**Aegis Media Norge AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-502 / 6.10.2006

**Gulliksen, Holmen & Co AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-501 / 6.10.2006

**Tore Ruud Holding AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-500 / 6.10.2006

**Felleskjøpet Trondheim BA – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-499 / 6.10.2006

**Kistefos Venture Capital AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-420 / 6.10.2006

**Abeo AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-414 / 6.10.2006

**H. Aschehoug & Co (W. Nygaard) AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-498 / 5.10.2006

**Profitek AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-497 / 5.10.2006

**ContiTech Transportbandsysteme GmbH og Conveyor Belt Systems Phoenix Gumiipari Kft – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-496 / 5.10.2006

**Scandinavian Marine Services AS – konkurranseloven § 29 jf. § 18 – vedtak om overtredelsesgebyr**

V2006-490 / 22.9.2006

**Falck Danmark A/S – Viking Redningstjeneste AS – konkurranseloven § 16 – inngrep mot foretakssammenslutning**

## Avgjørelser

A2006-66 / 23.11.2006

**Panorama AS (Th. Marthinsen Sølvvarefabrikk AS) – Bordsølv AS – konkurranseloven § 16 – avgjørelse om ikke å gripe inn mot foretakssammenslutning**

A2006-65 / 21.11.2006

**R. Stahl AG – Tranberg AS – konkurranseloven § 16 – avgjørelse om ikke å gripe inn mot foretakssammenslutning**

A2006-64 / 21.11.2006

**Grammofonplategrossistenes Forening – C+C Records – konkurranseloven § 12 jf. § 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-63 / 21.11.2006

**Franzefoss Gjenvinning AS og Wergeland Halsvik AS – Polar Gjenvinning AS – konkurranseloven § 16 – avgjørelse om ikke å gripe inn mot foretakssammenslutning**

A2006-62 / 20.11.2006

**Telenor ASA – Tele2 ASA – konkurranseloven § 12 jf. § 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-61 / 7.11.2006

**Telenor ASA – NetCom ASA – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-55 / 6.11.2006

**Internasjonale kortselskaper – Solfaktor AS og Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-60 / 1.11.2006

**Amadeus – Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-59 / 25.10.2006

**Hardanger Sunnhordlandske Dampskipsselskap ASA – Gaia Trafikk AS – konkurranseloven § 16 – avgjørelse om ikke å gripe inn mot foretakssammenslutning**

A2006-58 / 24.10.2006

**Tivolibransjen – Roger's Entertainment – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-57 / 12.10.2006

**Per Ole Moen og Tor Baksås – Brødrene Stoa Transport ANS – konkurranseloven § 12 jf. § 10 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-54 / 27.9.2006

**Felleskjøpet Øst Vest BA – Felleskjøpet Trondheim BA – konkurranseloven § 16 – avgjørelse om ikke å gripe inn mot foretakssammenslutning**

A2006-52 / 25.9.2006

**Kjøpesentre i Stavangerområdet – RE/Max Omega AS – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-53 / 22.9.2006

**Sporveisbussene AS og Kollektivtransportproduksjon AS – Konkurrenten.no – konkurranseloven § 12 jf. § 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-51 / 11.9.2006

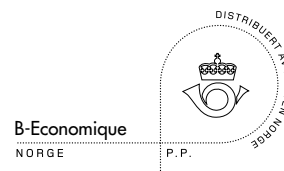
**Telenor ASA – Tele2 Norge AS – konkurranseloven § 12 jf. § 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

A2006-50 / 6.9.2006

**Aberdeen Property Investors – K. S. Andersen – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn**

Forts. neste side

**Returadresse:**  
Konkurransetilsynet  
Postboks 439 Sentrum  
5805 BERGEN



## Avsluttede saker

[www.konkurransetilsynet.no](http://www.konkurransetilsynet.no)

Forts. fra forrige side

A2006-47 / 15.8.2006

Vest-Telemark Kraftlag AS – Timland Nett AS – konkurranseloven § 12 jf. §§ 10 og 11 – avslag på anmodning om å gripe inn

### Høringssvar til

28.11.2006

Norges vassdrags- og energidirektorat  
Forslag til endring av forskrifter om energitredninger, beredskap og økonomisk og teknisk rapportering

23.11.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Barne- og likestillingsdepartementet  
Forslag til endring i forskrift av 10. mai 1996 nr 422 om reisegaranti og stiftelsen Reisegarantifondet

8.11.2006

Olje- og energidepartementet  
Forslag til endring av forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)

6.11.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet  
Svar på høring fra Vegdirektoratet – statsbudsjettet 2007 – endring av gebyrer

26.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Helse- og omsorgsdepartementet  
Rapport om forsendelse av legemidler fra EØS-området til privatpersoner i Norge

24.10.2006

Samferdselsdepartementet  
Ny konsesjon til Posten Norge AS

19.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet  
Endring i forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser – mulighet for oppnevning av nemndsmedlemmer for en kortere periode enn 4 år

18.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Nærings- og handelsdepartementet  
Juridisk metode for harmonisering av regelverk som sikrer fri bevegelse av industriprodukter i det indre marked

17.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Barne- og likestillingsdepartementet  
Forslag om en nettbasert portal for informasjon om finansielle tjenester rettet mot privatkunder

12.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Barne- og likestillingsdepartementet  
Forslag til ny lov om markedsføring og annen markedspraksis

12.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Finansdepartementet  
Forslag til ny kapitalforvaltningsforskrift for forsikringsselskaper og pensjonsforetak og forslag til endring av lov om foretakspensjon og lov om innskuddspensjon

6.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Landbruks- og matdepartementet  
Forslag til endringer i forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer

4.10.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Finansdepartementet  
Garantiordning for skadeforsikring – utkast til forskrifter

29.9.2006

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap  
Forslag til ny forskrift om det lokale elektrisitetstilsyn

29.9.2006

Justis- og politidepartementet  
Forslag til endring i lov om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr

22.9.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Fiskeri- og kystdepartementet  
NOU 2006:16 – Strukturvirkemidler i fiskeflåten

20.9.2006

Samferdselsdepartementet  
Kriterier for miljøklassifisering av lette kjøretøy

20.9.2006

Norges vassdrags- og energidirektorat  
Endringer i forskrift om leveringskvalitet, systemansvar og måling og avregning m.v.

19.9.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Helse- og omsorgsdepartementet  
Prising av generiske legemidler

13.9.2006

Samferdselsdepartementet  
Ny felles parkeringsregulering – høring av rapport

11.9.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Nærings- og handelsdepartementet  
Tiltredelse til Den europeiske patentkonvensjonen (EPC) m.m.

1.9.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet  
EASA – forslag til regelverk for flyplasser

28.8.2006

Fornyings- og administrasjonsdepartementet / Samferdselsdepartementet  
Innspill til norsk posisjon til Europakommisjonens høring av endringer i EUs ekompakke

### Påpekning til

21.11.2006

Oslo kommune  
Påpekning – konkurranseloven § 9 e – konkurranseregulerende virkninger av organiseringen av kollektivtransporten i Oslo kommune

Konkurransetilsynet legger fortløpende ut enkeltvedtak, avgjørelser, veiledningsuttalelser, høringssvar og påpekninger på internettssidene. Du finner sakene under menypunktet «Avsluttede saker» på [www.konkurransetilsynet.no](http://www.konkurransetilsynet.no). Det kan ta noe tid før offentlig versjon av brevene er tilgjengelig. Ta eventuelt kontakt og be om innsyn.